ASIANTUNTIJALAUSUNTO
Leena Kinnunen
käräjätuomari
Pirkanmaan käräjäoikeus
25.3.2026

LAKIVALIOKUNNALLE

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Viite: Lakivaliokunta 10.4.2025/HE 26/2026 vp/ Asiantuntijapyyntö

Lakivaliokunta on esittänyt Pirkanmaan käräjäoikeudelle asiantuntijapyynnön hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sakon täytäntöönpanosta annettua lakia ja kymmentä muuta lakia.

Pirkanmaan käräjäoikeus ottaa seuraavassa kantaa hallituksen esityksessä ehdotettuihin muutoksiin käräjäoikeuden toiminnan näkökulmasta.

4.1.2 Maksuajan myöntäminen koskien rahamääräisen saatavan perintää

Ehdotus koskien maksuajan myöntämistä ja oikeusrekisterikeskuksen ja ulosottomenettelyn välistä työnjakoa selkiyttävät täytäntöönpanoviranomaisten työnjakoa myös maksuvelvollisen näkökulmasta. Ehdotus siitä, että oikeusrekisterikeskuksen tekemiin päätöksiin saatavan perinnästä voisi hakea oikaisua, erityisesti maksuajan myöntämistä koskeviin päätöksiin, on tarpeellinen ja perusteltu ratkaisu vastaajan oikeusturvan kannalta.

4.1.3 Sakon muuntorangaistus

Ehdotettu sakon muuntorangaistusmenettelyn sujuvoittaminen siirtämällä asioiden käsittely erilliseen tietojärjestelmään on sinänsä kannatettava ajatus. Tämä on ehdotettu tapahtuvaksi Oikeusrekisterikeskuksen uudistettavassa täytäntöönpanotietojärjestelmässä. Sakon muuntorangaistusmenettelyn digitalisoiminen onnistuessaan voi tuottaa ajan- ja kustannussäästöä ja automatisoitu muuntorangaistuksen pituuden laskeminen helpotusta asian ratkaisijan työhön.

Kuitenkin olisi toivottavaa, että järjestelmää testataan ennen käyttöönottoa siinä määrin, että tulleessaan käyttöön syyttäjille ja tuomioistuimille sen toimintavarmuus ja käytettävyys on hyväksyttävällä tasolla. Jos järjestelmän kehitys ja testaaminen jää käyttäjien vastuulle tavoitellut hyödyt jäävät saavuttamatta.

Esityksessä on arvioitu menettelyn digitalisoinnin säästävän syyttäjien ja tuomioistuinten resurssinkäyttöä

ainakin muutamilla henkilötyövuosilla, koska tällä hetkellä merkittävä osa työajasta kuluu manuaaliseen paperien käsittelyyn. Tähän täytyy todeta, että Pirkanmaan käräjäoikeudessa sakon muuntorangaistukset käsitellään jo nyt niin sähköisesti kuin se on mahdollista ilman erillistä tietojärjestelmää. Ainoastaan juttujen arkistointivaiheessa joudutaan käsittelemään papereita. Muuten asiakirjat ja ratkaisut liikkuvat sähköisesti viranomaisten välillä. Sakonmuuntomenettelyn digitalisoiminen ei siten ainakaan Pirkanmaan käräjäoikeudessa tulisi vaikuttamaan henkilöresurssien säästöön.

Todettakoon, että esitetty oikeusrekisterikeskuksen järjestelmän käyttöönotto sakonmuuntoasioissa tuleekin yhtenäistämään tuomioistuinten menettelytapoja, mikä on kansalaisten yhdenvertaisuuden näkökulmasta hyvä asia.

4.2.3.4 Tuomioistuimet ja syyttäjät

Kuten esityksessä on todettu, ei seuraamusten täytäntöönpanotehtäviä koskevat muutokset olennaisesti vaikuttaisi tuomioistuinten tai syyttäjien toimintaan.

Sakon muuntorangaistuksen määräämismenettelyn digitalisointi helpottanee ainakin syyttäjien tehtäviä, kun maksutiedot ja asiakirjat siirtyvät syyttäjälle digitaalisesti.

Lopuksi voidaan todeta, että hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset ovat johdonmukainen jatkumo oikeusprosessien sujuvoittamistavoitteelle ja digitalisaation lisäämiselle. Ehdotettuja muutoksia voidaan pitää tarpeellisina ja kannatettavina. Viranomaisketjun toimintaa kokonaisuutena arvioiden ehdotetut muutokset voivat mahdollistaa asioiden käsittelyn nopeutumisen ja täytäntöönpanon tehostumisen.

Käräjätuomari Leena Kinnunen